

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Vsa vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1-50 K. Naročnina in pošiljke 8 K, za drugo in tretjo redno 6 K. Bodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dostavlja do odprete. — Udeležba v razpisih dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni listi se ne vrnejo. — Upravništvo: Zvezna ura št. 4, Maribor.

Na preloži se plačuje od enostopne pečitvene za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase plačuje se posebej. V oddelku „Listi in opombe“ stane beseda 5 vin. Partije in zabave vsaka pečitvena 24 vin., izjave in Postano 36 vin. — Iskalci se sprejemajo do izobice enakih. — Nepravilne rubrike se pošiljajo gratis.

Socijalna demokracija in kmetijski stan.

Socijalisti vabijo.

Razmerje med socijalno demokracijo in kmetijskim stanom že od nekdaj ni zelo rožnato. Po krivdi socijalnih demokratov se je to razmerje med vojno še bolj poslabšalo. Ali nismo v vseh socijalističnih listih olega sveta dan za dnevom brali o kmetih, češ, ta je pravi, tega primimo in ga obesimo, pa bo povsod bolje in bo tudi jesti dovolj, še mogoče kaj odveč, kajti kmet, to je tisti hudič, ki odira vse druge stanove!!; On je kriv, da smo mi delavci tako slabo plačani ter da moramo stradati tako, da nam je tema pred očmi. Ali niso oznanjali in še oznanjajo socijalisti, da se mora kmetom odvzeti vsa zemlja in da mora zemlja postati skupna družabna last, kmet naj bi jo dobil le v najem v svrhu obdelovanja. Torej delal, mučil in trpel bi naj kmet, hasek bi pa imeli rudečkarški gospodje z visokimi cilindri na glavah ter z globokimi žepi. Tako in enako so pisali, govorili, delali ter se obnašali socijalisti napram kmetu. Toda sedaj so vse to pozabili in se bodo mogoče še drznili govoriti, da tisto med vojno ni bilo res. Kar naenkrat vabijo kaj ganljivo na vse mogoče načine z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, da naj kmet pristopi v njihove vrste, ker tam pri njih je njegova edina rešitev. Seveda ravno pri njih! Saj nas to že učita zlasti Rusija in Madžarska. Tam lahko vidimo vzglede, kako se rudečkarji razumejo na gospodarstvo. Kjerkoli so dobili ti ljudje količkaj oblasti v roke, so vse razdejali, uničili, prevrnili in požgali. Njihovo rudečkarško-roparsko prenavljanje je ostalo ljudem v živem spominu. Posledice se bodo poznale še leta in leta ter kazale potomcem v svarile, kam človek pride, ako ga dobi taka sodrga za svoje brezverske nauke. To je torej njihova ljubezen: kri in nasilje! To se vse seveda sklada z njihovim evangelijem. Socijalno-demokratski fabriški delavci naj izvršujejo, če so še tako

neznatna manjšina, nasilno vlado nad vsemi drugimi stanovi, tudi nad teboj, kmet! Vse se jim mora ukloniti! Če nočeš, pa si lahko poiščeš kak star gaber, da te malo povišajo. Tako prenavljajo svet! To je diktatura (vlada) socijalističnega proletarijata.

Zakaj hočejo pridobiti kmetijsko ljudstvo?

Pri nas si pač mislijo gospodje: Sami iz lastne moči tega se ne moremo izvršiti. Dobiti moramo pomoč. Najmočnejši stan pri nas je pa kmetijski stan. Če hočemo, da bomo tudi tukaj v Sloveniji lahko govorili in seveda tudi delali po ruskem in madžarskem načinu, moramo najprej slovensko kmetijsko ljudstvo omajati, oslabiti, njihove stanovske organizacije razcepiti, njihovo združeno moč razbiti. Tako si olajšamo svoj posel, da bomo mi neznatna manjšina vihteli svoj strašni bič nad večino kmetijskega ljudstva. V doseg tega se je v srcih socijalnih demokratov kar naenkrat porodila skoro nepopisna ljubezen do kmetov-trpinov. Kako lepo govorijo sedaj o našem delavskem ljudstvu, med katero prištevajo z veliko rudečkarško odrešeniško milostjo seveda tudi nas kmete. Tako se je vsa stvar naenkrat zasukala; ker dosedaj smo le vedno slišali o kmetih-požeruhih in oderuhih in brezštevilno drugih takih socijalističnih ljubeznjivostih. Veste, kmetje, zakaj so socijalni demokratje v svojem glasilu naenkrat udarili ravno na drugo, nasprotno struno? Veste, zakaj je brezverskim socijalističnim voditeljem, ki držijo delavstvo v brezmejnem trinoškem suženjstvu v svojih organizacijah, veste, zakaj jim je kar naenkrat pri srečo naša politična sužnost, kakor pravijo? Zato, ker hočejo kmetijske ljudi, kmete, posestnike, kmetijske delavce, hlapce in dekletje, porabiti samo za orodje, s katerim bi si pri nas pridobili moč za svoje samopašne namene. Mislijo si pa, kakor so mislili nekdaj: češ, kaj nam mar ta trpeči kmet, da imamo od njega le kakšne koristi, namreč polne trebuhe ter polne „turške blagajne brez dna“! Vedo, da ne morejo izvesti svojih prekucijskih namenov, ako jim ne pomaga kmetijsko ljudstvo. Mi bi to-

rej naj bili orodje v njihovih rokah? Naš blagor in naše blagostanje jim je deveta driga! Tega pa niti ne tajijo, kakor spričuje celo vodstvo socijaldemokratske stranke: „Izvršilni odbor socijaldemokratske stranke je sklenil v svoji seji, da so socijalni demokratje prisiljeni razširati svoj program, svojo organizacijo in svoj tisk z vsemi silami, tudi med kmetijsko priprosto ljudstvo, ki bo pri nas v bodoče vsled svoje velike večine v mnogih ozirih odločevalo. Če torej hoče stranka dobiti v bodoče odločujočo besedo v našem javnem življenju, se mora takoj opreti zlasti na kmetijski proletarijat ter ga na vse mogoče načine zbirati v vrstah Jugoslovanske socijaldemokratske stranke.“

Tako govori vodstvo socijalnih demokratov. Iz tega je razvidno: Ker je industrijskega (obrtnega) delavstva premalo in čutijo, da so prešibki, so kapitalistični voditelji socijalistov vrgli svoje slabovidne oči milostno tudi na nas kmete-trpine, ki garamo, delamo in se mučimo nad 16 ur na dan, da si s tem delom komaj prislužimo borno kmetijsko hrano. Lepa hvala za tokrat nam izkazano ljubezen! Dobro vemo, da nas potrebujete samo zato, da bi polnili vaše blagajne, iz katerih so vaši voditelji tako sijajno plačani! Potrebujemo bi nas, da ob času volitev povečate itak majhno število vaših glasov.

Toda ne boste nas!

Mi smo že toliko samostojni, da celo nič ne potrebujemo vaših naukov in vaših judeževih nasvetov. Mi vodimo boj proti izkoriščanju kapitalistov in ta naš boj bi bil mnogo uspešnejši, če vi delavskega ljudstva, ki izhaja večinoma iz naših kmetijskih domov, ne bi okuževali s svojimi brezvestnimi in brezverskimi nauki. Kjerkoli ste še dosedaj dobili moč v svoje roke, se niste postavili v boj proti izkoriščanju in kapitalizmu, kakor ste to prej vedno trobili, ampak nahujskane, vam zvesto udane množice ste obrnili v popolnoma drugo smer, v smer svoje zločinske politike. Prvo vam je bilo vselej in povsod boj proti verskemu

LISTEK.

Sestra „Rdečega križa“.

(Resnični dogodek. Priobčil dr. Leopold Lenard.)

[Kmet]

Načelnik ajdovske bolnišnice je bil neki gospod rodoin z doma nemški jud s Češkega, jako razumen gospod in praktičen, ki se je dobro razumel na gospodarstvo. Ko je dobil to ponudbo, je zaklical: „Kaj, tri prašiče za eno grofico? To je premalo, šest prašičev naj dajo!“

Gospodje iz Prvačine so pričeli pojasnjevati, da so prašiči dandanašnji dragi in redki. Trije prašiči so za ekscelenco čisto dovolj. Slednjič se dogovore ajdovski s prvaškimi, da vzamejo ekscelenco za 3 prašiče, toda biti morajo lepi in debeli. Pogodbo so naredili tako, da pride ena svinja takoj z grofico, drugi dve dobe potem, če je grofica ostala v Ajdovščini.

Ko je bila pogodba narejena, so pričeli prvaški prigovarjati grofici in jo hvaliti, da je z njeno pomočjo prvaška bolnišnica sedaj hvala Bogu tako dobro urejena. Toda v Ajdovščini je še vse tako zelo neurejeno in gospodje prosijo zelo, ako bi hotela priti tja in pomogla urediti bolnišnico.

Milosrdna grofica ni mogla zapreti svojega srca takim prošnjam ter se je odločila, da prenese v Ajdovščino delokrog svojega usmiljenega delovanja.

Takoj pripravijo avtomobil, da odpelje grofica v Ajdovščino, na vozu za avtomobilom se je pa peljala debela svinja. Takoj drugi dan pa pošljejo ajdovski v Prvačino voz po ostala dva prašiča.

Tako je prišla grofica s svinjami v Ajdovščino,

ostala tam in pričela razvijati v bolnišnici svoje delovanje. G. načelnik bolnišnice, že imenovan češko-nemški jud, je zaklical nekoč ves obupan: „Was für Schaden! Die Schweine haben wir gegessen und die Exzellenz ist uns geliebt!“ (Kakšna škoda! Svinje smo snedli in ekscelenca nam je ostala!)

Z njo se bile v resnici precejšnje homatije, pa malo koristi. Dobiti je morala stanovanje, obstoječe iz dveh lepih sob, za svoje potrebe dva vojaka, avtomobil na razpolago, kadar je zahtevala in še mnogo drugega. Njeno delovanje je pa obstajalo v tem, da je bolnike „krepčala.“ V kuhinji je zapovedala narediti šato in napeči piškotov. S to robo je šla potem okrog bolnikov, pri njej dva vojaka, prvi je vlivlval bolniku z žličko šato v usta, drugi je nosil košarico s piškoti. Grofica stopi k postelji, kjer je ležal na tifusu težko bolni Bošnjak ter ga nagovori:

„No, Kerl, kako gre?“

Rekla je namreč vsakemu „ti“ in „Kerl.“ Bošnjak samo stoče in ne odvrne ničesar, prvič, ker je ni razumel, drugič, ker je vsled bolezn bil v nezavesti.

„Kako neumen je ta Kerl!“ zakliče grofica ter pomigne vojaku, naj mu vlije z žličko v usta šato, a sama pa vzame piškotek in ga položi na vzglavje. — Tako je obiskovala bolnike, kadar se ji je zazdelo, bolnišnica je imela od tega samo škodo, bolniki pa nobene koristi.

Med tem so se podražili prašiči in grofice ni bilo s čim odriniti dalje. Toda gospod načelnik je bil praktičen človek in prišel je na učinkovito misel cepjenja. Kadar je prišla ekscelenca v bolnišnico, so jo cepili. Cepili so neprestano in na različnih delih telesa: zoper koze, kolero, tifus, pegasti tifus, sploh zoper vse mogoče bolezni. Po vsakem cepjenju je

morala biti toliko in toliko dni v sobi in zdravniki so imeli mir. Vršilo se je n. pr. tako-le:

Pride zjutraj v bolnišnico, od neprestanega cepjenja še vsa vznemirjena. Zagleda kadeta in stopi k njemu:

„Prosim, gospod kadet, ali bodo danes tudi cepili?“

„Seveda, danes bodo vsi na zgornjem stegnu cepljeni“, odvrne mladi kadet s čisto mirnim glasom, kakor je bil naučen.

Grofica zmaje nekoliko z glavo, v tem zagleda, da prihaja neki praporščak:

„Prosim, gospod praporščak, ste vi že tudi cepljeni?“

„Da, ekscelenca, mi smo že vsi na zgornjem stegnu cepljeni“, odvrne praporščak tako mirno in samozavestno, kakor da bi to bilo nekaj čisto vsakdanjega.

Slednjič je menda res prišla ekscelenca do spoznanja, da je ajdovski zrak zanjo neugoden in je nekega dne zahtevala avtomobil, da se odpelje v Ljubljano. Pred odhodom so se godile z njo še razne druge stvari. Da se je lažje iznebijo, so ji priskrbeli neko visoko odlikovanje za zasluge v bolnišnici, na račun dotičnega odlikovanja so iztisnili iz nje precej denarja in plačati je morala razne pojedine, kar ni bilo ravno lahko, kajti ženska je bila ravnotako skopna, kakor neumna. Toda ta pripovedovanja ne spadajo v okvir tega dogodka.

Grofica se je torej odpeljala in pozabil sem jo popolnoma. Nekeo pa pridem v Ljubljano, grem kakor navadno v Marijanišče in med razgovorom mi pa povedo, da je nedavno bila tukaj ekscelenca grofica Degenfeld.

prepričanju ljudstva, čeravno ste vselej povdarjali, da nimate nič proti veri in duhovnikom. Toda ko se vam je kje ponudila prilika, ste udrihali po veri in duhovnikih, kakor nekdanji biči graščinskih valpetov po krvavih kmetijskih hrbtih. Tudi pri nas je iz vašega rudečkarskega vedenja razvidno, da hočete kreniti na isto pot. Kaj že piše socijalistično glasilo: „Naprej“? Ali ne imenuje našega najsvetejšega verskega prepričanja prazne bajke, ki ničesar ne pove do in ki nam popolnoma nič ne hasnejo? Ali ne trepetate kar od samega hlastnega razburjenja, da bi se tudi pri nas mogli spraviti na šolo, Cerkev, duhovnike ter na versko prepričanje poštenega kmetijskega ljudstva? Kar dočakati ne morete tega trenutka, da bi na ta način vodili „boj proti klerikalizmu.“ Dobro vemo: Za dosego naših pravičnih zahtev moramo zediniti vse delavne človeške sile, naj si bo to kmetijski posestnik, viničar, kmetijski delavec, obrtnik ali tovarniški delavec. Vsi moramo voditi boj proti izžemanju delavnega ljudstva po kapitalističnih in brezvestnih navijalnih cen. Eno je gotovo: Socijalna demokracija, ki pozna le strast in sovraštvo ter boj sloja proti sloju, s svojimi še tako lepo vabljivimi nauki ne bo mogla nikdar zediniti različnih stanov. Do vzajemnega dela nas bo pripeljala le tista stranka, ki priznava in tudi podpira ter izvršuje nauke krščanske ljubezni in pravičnosti. Ker ta nauk priznava edino SLS, oziroma Jugoslovanska kmetijska zveza, zato tudi mi kmetije prav dobro vemo, kje je naše mesto in se za snubljenje socijalnih demokratov prijazno zahvalimo. Vaša snubitev je pa za nas samo tem ognjevitejši poziv, da tembolj strnemo svoje vrste v kmetijskih zvezah, se združimo v nepretržno verigo vsi, ki se združimo z zemljo in prepričemo na ta način „rudečkarske“ nakano.

Kmetije slovenski! Sedaj vidite, zakaj bi nas pravzaprav socijalisti radi imeli v svojem taboru! Ne dajte se premetiti! Ne hodite za nje v žerjavico po kostanje! Vaše mesto je pod krepko razvito zastavo Kmečke Zveze.

„Samostojna“ in dr. Korošec.

Samostojnost je lepa čednost za vsakega človeka in dika tudi vsaki stranki, ako ni samo lepa beseda, s katero se lovi nepoučene ljudi. Zasluge in poštivovalno, nesebično delovanje dr. Korošca za slovenski narod sploh in za slovenskega kmeta posebej nekaterim prvakom ni pripustilo mirnega spanja. — „Vse bo letelo za tem klerikalcem“, so si začeli najprej samo na uho šepetati, „ves narod bo v njegovem taboru; treba bo nekaj zoper njega ukreniti.“

Otroci teme pa so v svojem delovanju bolj iznajdljivi nego otroci luči. Zato so sklenili ustanoviti Samostojno kmetijsko Stranko, da bi pod tem lepim imenom odkrhnili od Slovenske Ljudske Stranke del kmetov. Kakšna da je ta samostojnost te stranke, ki se skuša ustanoviti, je najboljša priča načelnik slovenske liberalne stranke, ki nosi sedaj tudi lepo ime Demokratska stranka, dr. Tavčar, župan ljubljanski. Ta je v „Slov. Narodu“ priznal, da so liberalci skušali z ustanovitvijo raznih strank med delavci in med kmeti utrditi si majajoca se tla pod nogami. Organizirali so delavstvo in dali v ta namen tudi potrebna sredstva. „Stranka je skušala dobiti privržencev med kmeti. Sad tega je neodvisna kmečka stranka, ki danes udriha z loparjem po naši stranki, meneč, da z loparjem najbolj utemeljuje ustanovitev nove stranke.“ To se pravi z drugimi besedami: Recimo kmetom, da hočemo samostojno kmetijsko stranko, ker bo ta beseda precej izdala, zraven pa moramo povedati

kako trpko zoper liberalce, ker nam sicer kmetije ne bodo sli na lim. Hkrati so pa začeli o dr. Korošcu razširjati različne laži, da bi omajali v ljudstvu zaupanje do njega. Ko smo poročali dr. Korošcu o le-teh lažeh, se je dobrodušno zasmejal in rekel: „Pustite take otročarije! Sedaj moramo opravljati važnejše reči za naše ljudstvo; pametni ljudje itak ne verjamejo, drugi bodo pa že pozneje spregledali, da ima laž kratke noge.“

Sedaj je „Kmetijski List“ objavil na uvodnem mestu kratak članek „Dr. Korošec in kmetije“, da bi nadejal „samostojnim“ sijaj veličine in ugleda, ki ga seveda nima, ker v Beogradu v politični javnosti pač nihče ne govori o kakšni slovenski samostojni kmetijski stranki; saj so srbski krogi dobro poučeni, da je ogromna večina slovenskega kmetijskega prebivalstva za Slovensko Ljudsko Stranko in se je v tej stranki organiziralo v kmetijskih zvezah. „Kmetijski List“ trdi, da je hotel dr. Korošec srbske voditelje kmečkih strank preslepiti, da bi stopil z njimi v zvezo; da je pregovarjal te kroge, a dosegel ni ničesar. Nadalje, da je poslal k njim nekega duhovnika, da jih je ta objemal, stiskal jim roke, vodil jih pod pazduho in se jim dobričal, da ga je bilo kar težko prenašati.

Od dobroponučene in popolnoma zanesljive strani iz Belegrada smo pa na naše vprašanje dobili poročilo, da je poročilo „Kmetijskega Lista“ čisto navadna laž. Dr. Korošec ni nikogar iskal in nikogar pregovarjal in nikogar pošiljal, da bi kateregakoli voditelja srbske seljačke stranke (ki ima v zbornici 1 čistiljivega zastopnika) objemal ali vodil pod pazduho (zakaj neki tudi ne še poljuboval!). Iстина je le, da je načelnik srbske seljačke stranke prišel parkrat sam k dr. Korošcu in se razgovarjal tudi z drugimi člani Jugoslovanskega kluba s predlogom, ali ne bi se mogla srbska seljačka stranka spojiti, oziroma sodelovati s Slovensko Ljudsko Stranko, ki je že pred vojno organizirala kmete v Kmečke Zveze in sedaj to kmetisko organizacijo izpopolnjuje.

Dr. Korošcu ni treba posluževati se laži, kakor se jih „Kmetijski List.“ Dobra reč se sama hvali, — pravi narodni pregovor — in torej ne potrebuje takih sredstev, kakor „samostojni“ voditelji, ki bi v mirni dobi radi želi, kar so drugi v nevarnih časih in ob velikih žrtvah sejali. Slovenski kmetije so tako pametni, da se ne bodo dolgo dali loviti od novih, nepreizkušenih odrešenikov, ampak se bodo organizirali v Jugoslovanski Kmečki Zvezi, v kolikor še niso organizirani. Naša organizacija krepko napreduje na Hrvatskem, v Bosni, Dalmaciji, Hercegovina je pa že cela v našem taboru. Naprej za Jugoslovansko Kmečko Zvezo!

Volitve zahtevamo!

Skoro po vseh drugih državah, ki so se ustanovile, so že imeli volitve v ustavodajno skupščino, v državni in deželne zbere, v občinske in druge javne zastoje. Le pri nas plavamo v starem neredu naprej. Posamezni uradniki, ki prav nič ne poznajo razmer, predpisujejo po starem načinu nove davke, deželna vlada dela brez deželnega zbora (večino imajo sedaj v njej liberalci, združeni s socijalnimi demokrat), v Beogradu imamo sicer državni zbor, ki pa ga ni izvolilo ljudstvo, ampak le posamezne stranke. Glavno in skoro izključno besedo pri sestavljanju začasnih zakonov in odredb imajo liberalci in socijalni demokratje. Radi tega se ne stori za našega kmeta in sploh za kmetisko ljudstvo prav nič. Temu se mora napraviti prav kmalu konec. Jugoslavija mora dobiti nove zakone ali postaviti, ki bodo v prid kmetu, obrtniku in delavcu na deželi. Pri zakonodaji morajo odločevati naši kmečki ljudje s pomočjo naših voditeljev, ki imajo srce za naše ljudstvo. Na shodih Kmečke Zveze povdarjajo kmetije sami, da potrebujejo pri sestavljanju novih zakonov, poleg izobraženih kmetov tudi šolane ljudi, ki bodo kot odkriti prijatelji kmetijskega ljudstva pomagali našim kmetiskim možem pri sestavi novih zakonov.

Volitve se ne smejo več zavlačevati. Somišljeniki Kmečke Zveze zahtevajo na vseh shodih, da se morajo čimprej razpisati volitve za državni zbor v Beogradu, za deželni zbor v Ljubljani, za občinske in šolske odbore, itd. Če so v Nemški Avstriji in na Čehoslovaškem lahko izvršili volitve, zakaj bi jih pri nas ne.

Ljudstvo mora priti do besede!

Kmetijska Zveza za našega kmeta.

Neštivilno pritožb prihaja od vseh strani, da naše davčne oblasti malim in srednjim ter mnogokrat tudi večjim posestnikom predpisujejo neprimerno visoko dohodnino. Na vseh shodih in ob drugih prilikah se pritožujejo naši ljudje, da bo krivično predpisana dohodnina uničila veselje do dela marsikaterega kmetu. Davčne oblasti pa so začele kmetom predpisovati tudi vojni davek in v zadnjem času celo vinski davek. Na shodu zaupnikov Kmečke Zveze dne 11. septembra v Mariboru se je od strani naših kmetijskih mož zahtevalo, da se mora tem krivicam napraviti konec. Izvolilo se je posebno odposlanstvo, ki naj zastopnikom višje finančne oblasti pojasni, kako se glede predpisovanja dohodninskega, vojnega in vinskega davka postopa z ubogim kmetiskim ljudstvom.

V odposlanstvu so bili dež. poslanec Vrečko, župan Galunder in posestnika Serbinek in Zebot. V sredo, dne 24. septembra je poverjenik dr. Verstovšek vodil odposlanstvo k delegatu finančnega ministra dr. Savniku v Ljubljani.

Odposlanstvo se je mudilo nad eno uro pri delegatu. Na podlagi resničnih dejstev je odposlanstvo dokazalo delegatu, da se našemu (posebno kmetickemu) ljudstvu godijo pri predpisovanju prejšnjih omenjenih davkov, posebno po nekaterih okrajih gorostasne krivice. Cel ustroj, kako se predpisuje dohodnina in vojni davek, je na napačni podlagi. Sedanjí slovenski uradniki še odmerjajo dohodnino in vojni davek na podlagi podatkov, ki so jih sestavljali prejšnji, po veliki večini nemčurski in nemški uradniki, ki so imeli nastavljene za špiceljne same najbolj zagrizene nemčurske hujskače in ovaduhe. Ti so pošiljali davčni oblasti napačne in lažnjave podatke o dohodkih posameznih posestnikov in obrtnikov. O Nemcih in nemčurjih so poročali čisto malenkostne dohodke, o Slovencih pa so iz same hudobije poročali, da imajo ogromne dohodke. Od tod izvira toliko krivičnih predpisov, od tod toliko nevolje in jeze med kmetiskim ljudstvom. Poslanec Vrečko je odločno povdarjal, da naše ljudstvo ve, da mora imeti država dohodke in pravično odmerjenih davkov ne plačuje z nevoljo. A ker se pri predpisovanju dohodnina godijo gorostasne krivice in ker nekateri uradniki kar kratkotamo odklanjajo upravičene pritožbe, ni prav nobeno čudo, če je ljudstvo nevoljno. Poleg tega pa še stišijo naši ljudje v uradih zbadljivke: „Kmeti se veliko premalo davkov plača! Kmet je oderuh! Kmet je navijalec cen!“ Dejstvo pa je, da si mora marsikateri kmet že sedaj najeti posojilo, če hoče plačati visoko dohodnino.

Odposlanci SKZ so delegatu dr. Savniku pojasnili natanko vse pritožbe in jih podprli z dokazi. Izročili so mu še posebno spomenico. Dr. Savnik je vzel pritožbe na znanje in je obvestil zastopnike Kmečke Zveze, da bo izdal ukaz, naj se krivice popravijo. Izjavil je, da se:

1. odslej uradniki morajo ozirati tudi na vse pritožbe, prizive in priznalnice, ki so vložene po preteku določenega roka;
2. da se bodo čimprej sestavile cenilne komisije, v katerih bodo imeli tudi kmetiski in obrtniški davkoplačevalci besedo;
3. da se nepravilno računjena uporaba lastnih pridelkov pravično ceni;
4. da se davčne oblasti ne bodo smele ozirati na nezanesljive podatke, ki so jih sestavljali nemški in nemčurski uradniki in ovaduhi;
5. da bodo prizive do 6000 K reševali pri okrajnih oblastvih;
6. da morajo uradniki sprejeti vsak rekurz, upoštevati

„Kaj je pa hotela?“ vprašam začudeno.
 „Rekla je, da hoče biti prednica naše bolnišnice.“
 V Marijanišču je bila namreč velika in krasno urejena vojaška bolnišnica.
 „Kaj ste pa odgovorili?“
 „Rekli smo, da prednico že imamo in je ne potrebujemo. Nato se je poslovila in odšla.“
 Po katerih bolnišnicah je potem razvijala svoje delovanje, mi ni znano in me ni zanimalo.

Pismo iz Gornje Dravske doline.

Napisal Nrzelač.

12. september 1919! Ne pozabim te nikdar! Kaj je bilo ta dan izvanrednega? Jutranji vlak hiti iz Maribora proti Koroški. Dolga vrsta voz. Na vsaki postaji vstopi ogromna množica; gosta megla leži po dolini, Drava jo je ponoči nahuhtela in napuhtela, a lica potnikov niso meglena in otožna, ampak jasna in vesela. Kam se peljemo? To ti pove voz sredi železniškega vlaka, okrašen s cveticami in vencih oknih in na stehi. V njem se vozi presveta Devica Marija Višarska, begunka iz Koroške. Postaja Dravograd-Meža. Vlak obstoji. Čakajočega ljudstva nepregledna množica. Ob 8. uri se začne pomikati proč

sija od kolodvora proti romarski cerkvi Sv. Križa. Prizor, kakoršnega še nisem videl v življenju in ga ne pozabim nikdar. Cela pot v slavloličih in vencih, vmes pritkavanje zvonov in pokaenje topičev, nad 4 tisoč ljudi v procesiji in kar je bilo prav posebno razveseljivo, polovica moških. Belooblečene mladenke nesejo starodavno čudodelno podobno, spredaj prepeva lep pevski zbor Marijine pesmi. Staro in mlado se je solzilo ginjenja. Tudi zlato solnce ni hotelo zaostati v počeščenju zvezd Kraljice. Razpršilo je meglo in ljubko posijalo na grič Sv. Križa. Dospevši v cerkev, zapojejo duhovniki, 40 po številu, Marijin „Slavospjev.“

Da, to je bil izraz, to je bila manifestacija katoliške misli, dvakrat važna za dosedaj toliko trpeči Korotan in Dravsko dolino. In ti, dobro ljudstvo, si zopet pokazalo, da hočeš ostati Marijino ljudstvo in Marijin narod, in Ona, presveta Devica, naj bo kraljica Jugoslavije!

Da bi le tudi bila! Pa znamenja kažejo drugače. 12. september 1919 in 12. september 1688. Kakšna razlika med vama! Takrat je poljski kralj Ivan Sobieski s pomočjo nebes Kraljice rešil mesto Dunaj in s tem vso zapadno Evropo turškega nasilja, a danes smo Te spremljali, ko si moral bežati iz starodavne svetišča na Sv. Višarjih pred novodobno evropsko laž-kulturo, ki je svetovno vojno krivično začela, krivično nadaljevala in še slabše končala.

In kaj sedaj? Imamo Korošo vojno. Vsa reče se tako. Imamo tudi Jugoslavije. V Kraljem bodo volit-

ve. Drago ljudstvo, takrat pokaži, kaj si. Stala sva 12. septembra s prof. dr. Ozwaldom pri Sv. Križu zunaj cerkve. Noter priti ni bilo mogoče, pa pravi, dobro bi bilo, ako bi nekdo zunaj na prostem po sv. opravilo spregovoril ljudstvu o sedanjih razmerah. — Res, pametna misel! Ne z brezmiselnimi veseliciami, ki se zdaj prirejajo tukaj ob meji, s pijančevanjem, a godbo in plesom, s tem, gospodje, ne bode rešili našega ljudstva. Treba je resnobe. Ob naši nemški meji najdemo kraje, kjer pleše vse, staro in mlado, posebno odkar imamo vojaštvo na vratu. Sosedje Nemci se pa nam smejiijo. Mislii sem si zadnjič in tudi hotel povedati ljudem, ob volitvah bodite tudi trdno katoliški, da ne bo veljal o nas rek, ki so ga imeli stari Rimci: plebs mobilis, kar bi bilo prosto prestavljeno: ljudstvo naše ni vredno, da bi se človek za njega trudil. Poznam kraj v prelepi Savinjski dolini, kjer so bili ljudje ob neki cerkveni slovesnosti do solz ginjeni; nekaj mesecev pozneje so volitve za državni zbor — nasprotnik dr. Korošcov, liberalni kandidat iz Zalca, dobi v tistem kraju večino glasov. Torej značajnosti in zopet značajnosti je treba učiti naše ljudi! Naši dobri in izobraženi Primorci in Goričani vzdihujejo pod strašnim jarmom, niso tega zaslužili. Če jim pogledaš v oči, bereš jim vso bolečino, ki jo je povzročil Križni Laž v verskem in narodnem oziru. In mi bi naj z veseliciami kratili časi Ne, časi so pač preprosti.